

Remissvar

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelning

2024-09-09

Remissvar från Sambla Group till promemorian Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden

Dnr 2024/01078

Sambla Group AB ("Sambla") inkommer härmed med sitt remissvar till Finansdepartementets promemoria *Stärkt konsumentskydd på kreditmarknaden* (Dnr 2024/01078) ("**Finansdepartementets förslag**").

1. Sammanfattning

Inledningsvis vill Sambla framhålla att kreditförmedlare har en viktig roll på den svenska marknaden genom att som oberoende part ge konsumenter möjlighet att enkelt jämföra konsumentkrediter från olika kreditgivare. Detta främjar konkurrensen på kreditmarknaden och bidrar till lägre räntor och mer fördelaktiga villkor för konsumenterna när de tecknar konsumentkrediter. Samtidigt vill Sambla understryka att kreditförmedlare inte bedriver egen kreditgivning, vilket särskiljer kreditförmedlare markant från traditionella kreditinstitut, och kreditförmedlare bör därför inte regleras som kreditinstitut.

Med detta sagt delar Sambla Finansdepartementets uppfattning att kraven för att bedriva verksamhet som omfattar utgivning av egna konsumentkrediter generellt bör skärpas. Sambla anser dock att Finansdepartementets förslag är missriktat och oproportionerligt i förhållande till kreditförmedlares verksamheter. Förslaget bör därför i detta avseende revideras så att verksamhetsutövare som i sin verksamhet med konsumentkrediter uteslutande bedriver kreditförmedling, även fortsättningsvis är föremål för särreglering, vilket är fallet i Norge och många andra EU-länder.

Sambla anser att förslagen i promemorian riskerar att få oönskade följder och det saknas en grundlig konsekvensanalys över vilka effekter förslaget väntas få på kreditförmedlare och deras roll på den svenska kreditmarknaden. Denna oro delas även av Finansinspektionen¹ och Konsumentverket², som har framfört liknande synpunkter i sina remissvar till Finansdepartementets förslag.

¹ <https://www.regeringen.se/contentassets/a5d866edae9641d0966bf2f248662f6e/finansinspektionen.pdf>

² <https://www.regeringen.se/contentassets/a5d866edae9641d0966bf2f248662f6e/konsumentverket.pdf>

Nedan följer Samblas sammanfattande synpunkter på Finansdepartementets förslag.

- **Kreditförmedlingstjänster fyller en viktig funktion på den svenska kreditmarknaden och gynnar svenska konsumenter**

Kreditförmedlare har en viktig roll på den svenska kreditmarknaden och för svenska konsumenter. Närvaron av kreditförmedlare möjliggör för konsumenter att få tillgång till enkla och tydliga jämförelser av konsumentkrediter från olika kreditgivare. Detta bidrar till konsumenternas möjlighet att fatta mer välgrundade beslut, samtidigt som det främjar konkurrensen bland kreditgivare. Kreditförmedlare skapar därmed även positiva effekter för konsumenter genom att konsumenterna får ta del av lägre räntor på konsumentkrediter generellt samt mer fördelaktiga kreditvillkor (för konsumenterna). Detta är något som också framhålls i Finansinspektionens rapport *Svenska Konsumtionslån*.³ Förmedlare av finansiella tjänster är också en väletablerad och positivt framhållen funktion som sedan länge är reglerad inom EU-lagstiftningen.

- **Finansdepartementets förslag riktar inte någon kritik mot nuvarande reglering av kreditförmedlare**

Utredningen som ligger till grund för Finansdepartementets förslag visar inte på något identifierat skärpt regleringsbehov vad avser verksamhetsutövare som enbart bedriver verksamhet med kreditförmedling. Finansdepartementets förslag gör inte heller gällande att kreditförmedling är eller skulle kunna vara en bidragande orsak till överskuldssättning. Nuvarande reglering av kreditförmedlare bör därför anses vara tillräckligt fungerande för att upprätthålla ett fullgott konsumentskydd. Mot denna bakgrund anser Sambla därför att Finansdepartementets förslag inte är motiverat i den del det omfattar kreditförmedlare.

- **Kreditförmedlare bör inte tvingas att bli kreditgivare**

Finansdepartementets förslag innebär att kreditförmedlare kommer att tvingas ansöka om tillstånd som bank eller kreditmarknadsföretag, vilket i praktiken gör det omöjligt för aktörer som endast jämför eller förmedlar krediter att fortsätta sin verksamhet utan att också behöva lämna egna krediter framöver. Sambla ser detta som negativt för konsumenten eftersom kreditförmedlarens roll som oberoende part i jämförelser av krediter hotas, givet risken för intressekonflikter som blir följderna av att kreditförmedlarna även ska lämna egna krediter. Sammantaget menar Sambla att detta kommer att ha negativa implikationer för svenska konsumenter och låntagare, med högre genomsnittsräntor som följd givet lägre konkurrens.

³ Se Finansinspektionens rapport, Svenska Konsumtionslån 2022 (FI dnr 22-32666), <https://www.fi.se/contentassets/379333a8d53045a9ab7a7bfa9e276b36/svenska-konsumtionslan-2022-ny.pdf>, sid. 29 f.

- **Kreditförmedlare bör inte tvingas att bedriva inlåning**
Till skillnad från kreditinstitut är in- respektive utlåning inte naturliga delar av en kreditförmedlares affärsmodell. Finansdepartementets förslag innebär att kreditförmedlare kommer att tvingas ta emot inlåning från allmänheten och därmed förvalta konsumenters återbetalningspliktiga medel. Sambla anser inte att en sådan ordning är motiverad och kan inte se att det på något sätt bidrar till att stävja överskuldssättning.
- **Förslaget riskerar att leda till försvårad tillsyn och minskad konkurrens**
På grund av de mycket bredare regulatoriska krav som ställs på banker och kreditmarknadsföretag, befärrar Sambla att flertalet kreditförmedlare inte kommer att ansöka om nya tillstånd för att kunna fortsätta bedriva sin kreditförmedlingsverksamhet. Ytterst riskerar detta att få konkurrenshämmande effekter, något som riskerar att få negativa konsekvenser för svenska konsumenter. Vissa aktörer kommer även sannolikt att ställa om sin kreditförmedlingsverksamhet till att i stället erbjuda sina tjänster utan tillstånd, dvs. som "affiliates" eller genom "white label"-lösningar. Finansdepartementets förslag skulle därmed kunna riskera leda till försämrade tillsynsmöjligheter och således högre risk för konsumenterna – tvärt emot avsikterna i förslaget.
- **Kreditförmedlare är inte banker eller kreditmarknadsföretag - behov av särreglering**
Kreditförmedlare hjälper konsumenter att jämföra krediter från olika kreditgivare och utgivning av egna lån är inte en del av affärsverksamheten. Kreditförmedlingsverksamhet är associerat med andra typer av risker än sådan verksamhet som bedrivs av banker och kreditmarknadsföretag. Det föreligger således en stor skillnad mellan dessa verksamhetstyper som behöver beaktas vid förändrad reglering. Givet detta anser Sambla inte att det är lämpligt att reglera kreditförmedlare under samma lagstiftning som banker och kreditmarknadsföretag. Sambla anser därför att kreditförmedlare bör vara föremål för särreglering, exempelvis genom inrättande av en ny näringsrättslig lagstiftning som säkrar tillståndsplikt för kreditförmedlare, liknande den som har implementerats i Norge sedan 1 juli 2023.

2. Om Sambla och kreditförmedlares roll på den svenska kreditmarknaden

Om Sambla

Sambla bedriver kreditförmedling genom ett flertal varumärken (bland annat Sambla och Advisa) som tillhandahåller jämförelsetjänster där svenska konsumenter kan jämföra villkor för konsumentkrediter och bolån hos flera kreditgivare (banker och kreditmarknadsföretag). Att ansöka om en konsumentkredit eller bolån via en

kreditförmedlare ger konsumenten en möjlighet att jämföra flera kreditgivare och villkor på ett enkelt och lättöverskådligt sätt.

Sambla har funnits på den svenska marknaden sedan 2014 och står under Finansinspektionens tillsyn. Sambla har tillstånd att förmedla krediter enligt lag (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ("LVK"). Sambla bedriver ingen egen in- eller utlåning och tar inga egna kreditbeslut för de konsumenter som använder sig av Samblas jämförelsetjänst.

Sambla samarbetar med cirka 40 kreditgivare som tillhandahåller de krediter som Samblas kunder kan jämföra när de ansöker om lån. Den absoluta merparten av dessa kreditgivare är banker eller kreditmarknadsbolag, och över 97% av den årliga förmedlade lånevolymen ges ut av dessa parter. Sambla förmedlar inga högkostnadskrediter och medianräntan för de lån som förmedlas är 9,95% (2019-2024). Typkunden har ett gott kreditbetyg och har en månadsinkomst om cirka 35-40 000 kr. Sambla erbjuder en transparent process där konsumenten får information om lånevillkor på ett neutralt sätt i syfte att kunna välja den kredit med de mest fördelaktiga villkoren.

Samblas kreditförmedlingstjänst är marknadsledande i Sverige, Finland, Norge och Danmark. Varje år använder över 800 000 individer Samblas tjänst för att jämföra krediter, förbättra sina kreditvillkor och minska sina kreditkostnader. Sambla har kontor i samtliga nordiska länder och har över 300 medarbetare.

Kreditförmedlares roll på den svenska kreditmarknaden

Kreditförmedlare fungerar som en mellanhand på den svenska kreditmarknaden där syftet är att matcha låntagare och kreditgivare. Affärsidén är att konsumenten ska kunna jämföra olika erbjudanden för att få fram de bästa lånevillkoren för konsumenten.

Eftersom det inte finns kreditgivare som erbjuder en tjänst där man kan jämföra andra kreditgivares kreditprodukter fyller Sambla och kreditförmedlare generellt en viktig funktion i att konkurrensutsätta kreditgivare på den svenska kreditmarknaden. Finansinspektionens kartläggning från 2022 visar att en utgiven kredit från nischbankerna blev billigare för konsumenten om denne ansökte via en kreditförmedlare än om den gick till banken direkt.⁴

Kreditförmedlare gör det även möjligt att jämföra kreditgivare utan att personens kreditvärdighet riskerar att försämrans mer än nödvändigt. När en konsument ansöker om en konsumentkredit via kreditförmedlare kan flera kreditgivare jämföras och enbart en kreditupplysning, eller så kallad omfrågning, registreras. Om en konsument istället

⁴ Se Finansinspektionens rapport, Svenska Konsumtionslån 2022 (FI dnr 22-32666), <https://www.fi.se/contentassets/379333a8d53045a9ab7a7bfa9e276b36/svenska-konsumtionslan-2022-ny.pdf>, sid. 29 f.

hade ansökt direkt hos flera kreditgivare separat hade flera omfrågningar registrerats, vilket kan påverka konsumentens kreditvärdighet negativt.⁵

Kreditförmedlare har således en central roll på den svenska kreditmarknaden genom att ge konsumenter möjlighet att själva ta ställning till om befintliga lån kan ersättas med ett mer fördelaktigt lån hos en annan kreditgivare.

Detta är något som Konsumentverket också framhåller i sitt remissvar till Finansdepartementets förslag där de skriver att *”Konsumenter kan genom kreditförmedlingstjänster jämföra olika krediterbjudanden. Samma möjlighet att göra en egen jämförelse finns inte eftersom varje enskild ansökan genererar en kreditupplysning som i sin tur påverkar konsumentens kreditvärdighet negativt.”*⁶

3. Samblas synpunkter på Finansdepartementets förslag

Finansdepartementets förslag riktar inte någon kritik mot nuvarande reglering av kreditförmedlare och visar inte på något skärpt regleringsbehov vad avser verksamhetsutövare som enbart bedriver kreditförmedlingsverksamhet. Finansdepartementets förslag gör inte gällande att kreditförmedling är eller skulle kunna vara en bidragande orsak till överskuldsättning. Det förs inte heller något resonemang kring hur problemet med överskuldsättning kan stävjas genom det föreslagna kravet på att kreditförmedlingsverksamhet ska erfordra tillstånd enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Det finns således inget som indikerar att nuvarande reglering av kreditförmedlare inte skulle vara tillräcklig för att upprätthålla ett fullgott konsumentskydd. Sambla avstyrker därför förslaget till den del som det rör kreditförmedlare då en sådan reglering som föreslås avseende dessa aktörer inte är motiverad utifrån förslagets övergripande syfte.

Förslaget tvingar kreditförmedlare att bli kreditgivare

Finansdepartementet föreslår att lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter ska upphävas samtidigt som det tas in en ny paragraf i lagen om bank- och finansieringsrörelse. Denna paragraf föreskriver att endast ett svenskt eller utländskt kreditinstitut får bedriva näringsverksamhet som har till ändamål att lämna eller förmedla krediter till konsumenter.

Förslaget innebär att nuvarande kreditförmedlare behöver ansöka om tillstånd som bank eller kreditmarknadsföretag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse. Ett sådant tillstånd kräver att finansieringsrörelse bedrivs, vilket i 1 kap. 4 § lagen om

⁵ Information från Konsumenternas hemsida:

<https://www.konsumenternas.se/lan--betalningar/lan/sa-fungerar-ett-land/kreditprovning-och-kreditupplysning/>

⁶ <https://www.regeringen.se/contentassets/a5d866edae9641d0966bf2f248662f6e/konsumentverket.pdf>

bank- och finansieringsrörelse definieras som näringsverksamhet som har till ändamål att:

1. ta emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten, och
2. lämna kredit, ställa garanti för kredit eller i finansieringssyfte förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande (leasing).

Därmed innebär förslaget i praktiken ett förbud mot aktörer som enbart agerar som kreditförmedlare eftersom det ställer krav på att dessa även ska vara kreditgivare och bedriva inlåning från allmänheten. Sambla anser att detta är en märklig effekt av lagförslaget, vilket skapar negativa konsekvenser för konsumenten och som inte är ett effektivt medel för att stävja överskuldssättning. Sambla ser inte heller att denna effekt kommenteras eller analyseras i lagförslaget och är därmed inte motiverad utifrån dess syfte.

Sambla ser oroande på en utveckling där kreditförmedlare tvingas bli kreditinstitut och lämna krediter för att fortsätta att existera. En av fördelarna med kreditförmedlare är att de kan agera som en oberoende part som ger konsumenten möjlighet att jämföra flera kreditgivare samtidigt. Om en kreditförmedlare tvingas ge ut egna krediter riskerar det att skapa en intressekonflikt där förmedlaren har incitament att rekommendera sina egna kreditprodukter även om dessa är sämre för konsumenten. Det är av samma anledning som det idag är ovanligt med kreditgivare som jämför eller rekommenderar andra kreditgivares kreditprodukter.

Ett kreditinstitut har ett affärsintresse att främja sina egna produkter framför andras. Här fyller en kreditförmedlare en viktig funktion som konkurrensutsätter marknaden till konsumentens fördel.

Förslaget tvingar kreditförmedlare att bedriva inlåning

Som tidigare nämnts innebär Finansdepartementets förslag att kreditförmedling endast kan tillhandahållas av aktörer som bedriver både inlåning och utlåning. Sambla ser detta som en utveckling som medför ökade risker för kreditmarknaden eftersom det innebär att kreditförmedlare måste bedriva inlåning från allmänheten och förvalta konsumenters pengar, vilket ligger långt från deras kärnverksamhet.

Sambla anser att det saknas en ordentlig konsekvensanalys avseende kravet att bedriva inlåning från allmänheten i syfte att utföra kreditförmedling. Sambla saknar ett resonemang kring vad en sådan reform skulle lösa för problem och en konsekvensanalys över vilka risker det medför.

Reglerna om startkapital och kapitaltäckning för banker och kreditmarknadsföretag syftar dessutom till stor del till att skydda det finansiella systemet och tar inte lika stort sikte på konsumentskyddet som sådant. Sambla ser inte på vilket sätt det kommer bidra till syftet med Finansdepartementets förslag att exempelvis införa ett

kapitaltäckningskrav som utgår från verksamhet med inlåning och kreditgivning även för förmedlingsverksamhet eftersom denna inte innefattar motsvarande risker såsom kredit-, marknads- och likviditetsrisk. Vidare skulle ett minimikapitalkrav om 5 MEUR, vilket idag gäller för kreditinstitut, verka begränsande för nya och mindre aktörer som vill in på marknaden. De krav som ställs på kreditinstitut är generellt inte anpassade för en kreditförmedlares kärnverksamhet.

Förslaget riskerar att leda till försvårdad tillsyn och minskad konkurrens

Sambla välkomnar höga krav för att bedriva kreditförmedlingsverksamhet men anser att de näringsrättsliga reglerna för bank och kreditmarknadsföretag inte är proportionerliga eller anpassade för kreditförmedlingsverksamhet. Att som bolag bli beviljat tillstånd för bank- och finansieringsrörelse är inte vanligt och kraven är och bör fortsatt vara höga. Sambla ser oroande på en utveckling där de näringsrättsliga bestämmelserna för kreditförmedlare regleras i lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Bolag som agerar under tillstånd som bank och kreditmarknadsföretag ställer även höga krav på dess ägare. Ägare till bolag som söker sådant tillstånd är föremål för ägarprövningar där ägarens lämplighet att utöva ett betydande inflytande över bankens ledning och finansiella styrka bedöms. En sådan ägares innehav kan ge upphov till en konsoliderad situation enligt CRD IV och CRR, vilket därmed kan innebära krav på kapitaltäckning och organisatoriska krav även på ägarbolaget.

Sambla ser även en risk för att Finansdepartementets förslag i dess nuvarande form kan leda till en utveckling där dagens kreditförmedlare väljer att erbjuda sin tjänst som så kallad "affiliate" eller "white label" i syfte att undvika tillståndskravet. Genom att erbjuda sin tjänst genom ovan variant kan dessa aktörer marknadsföra krediter och sälja "leads" till kreditinstitut utan att träffas av något tillståndskrav.

Sambla ser därför en stor risk att lagförslaget i själva verket kommer innebära försämrade tillsynsmöjligheter och således högre risk för konsumenterna. Detta innebär att de krav som faktiskt uppställs idag genom lagen om viss verksamhet med konsumentkrediter i form av sundhetskrav, Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2014:8) om viss verksamhet med konsumentkrediter, skyldighet att vidta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, också försvinner. Sambla ser inte att en ökning av affiliates kommer leda till att överskuldssättningen minskar, snarare tvärtom. Kreditförmedling bör därför fortsatt drivas av seriösa aktörer under tillsyn av Finansinspektionen.

Kreditförmedling behöver regleras genom en egen näringsrättslig lag

Sambla välkomnar höga krav för att bedriva kreditförmedlingsverksamhet men anser att de särskilda näringsrättsliga reglerna för sådan verksamhet behöver finnas kvar. Kreditförmedlare hjälper konsumenter att jämföra krediter från olika kreditgivare och utgivning av egna lån och inlåning är inte en del av affärsverksamheten. Det föreligger således en stor skillnad mellan kreditgivare och kreditförmedlare som behöver beaktas vid förändrad reglering. Givet detta anser inte Sambla att det är lämpligt att reglera kreditförmedlare under samma lagstiftning som kreditgivare (såsom banker och kreditmarknadsföretag) som bedriver vitt skilda verksamheter.

Med detta sagt ställer sig Sambla positivt till att det i svensk lagstiftning utarbetas en ny näringsrättslig lag för kreditförmedlare, vilket är en lösning som Norge har implementerat sedan 1 juli 2023 i en egen näringsrättslig lag för låneförmedlare.⁷

SAMBLA GROUP

Erik Daniels
VD

⁷ Se Lov om låneformidling (låneformidlingsloven): <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-2-l-20222023/id2934469/>